

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16123/2023
19.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Вучковић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 921/23 од 05.04.2023. године, у седници одржаној 19.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 921/23 од 05.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 503/2021 од 31.01.2023. године, у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев. У ставу другом изреке, обавезан је тужени да тужиљи исплати 19.337.847,40 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате, а на име накнаде за фактички експроприсаних 1333/1361 делова парцеле број .. КО Ветерник, укупне површине од 13а 61м² и 13/14 делова парцеле број .. КО Ветерник укупне површине од 14м², које су уписане у лист непокретности број .. . У ставу трећем изреке, обавезан је тужени да у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде о свом трошку изврши упис права власништва – упис јавне својине Града Новог Сада на 1333/1361 делова парцеле број .. КО Ветерник и 13/14 делова парцеле број .. КО Ветерник, које су уписане у лист непокретности број .. КО Ветерник, а што је тужилца дужна признати и трпети. У ставу четвртном изреке, обавезан је тужени да тужиљи надокнади трошкове парничног поступка од 517.553,00 са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 921/23 од 05.04.2023. године, у ставу првом изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, 72/11... 10/23 – др. закон), па је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, при чему другостепена пресуда садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је искључиви власник две парцеле уписане у лист непокретности .. КО Ветереник, и то: парцеле број .. површине 1361м² и .. површине 14м², које се налазе у потесу Сајлову и према врсти су земљиште у грађевинском подручју, а по култури њиве 2. класе. Наведене парцеле тужила је наследила од свог оца по основу решења Јавног бележника Николе Орловића бр. УПП: 206-2020 од 02.10.2020. године, које је постало правноснажно 09.10.2020. године. Према Информацији о локацији Градске управе за урбанизам и грађевинске послове Нови Сад број V-353-852/21 од 01.10.2021. године, а која је урађена на основу Плана генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист града Новог Сада“ бр. 27/15...9/20), предметне парцеле су земљиште које има намену за јавно грађевинско земљиште - парцеле издвојене за јавну саобраћајну површину (регулацију Улице ... и Новосадског пута). Обе парцеле су у целости намењене за површину јавне намене, при чему је фактички катастарска парцела бр. .. КО Ветерник приведена планској намени у површини од 13а и 33м², односно 97,94% површине предметне парцеле, која површина се може изразити у виду реалног разломка 1333/1361 дела. Парцела бр. .. КО Ветерник је фактички приведена планској намени у површини од 13м² односно 92,86% површине предметне парцеле, која површина се може изразити у виду реалног разломка 13/14. Изнад катастарске парцеле .. простире се ваздушни свод електроенергетске мреже, а испод предметних катастарских парцела простиру се подземни водови телекомуникационе мреже, гасоводне мреже и електроенергетске мреже. Делови катастарских парцела који су према фактичком стању приведени планској намени у потпуности су саобраћајно и комунално опремљени. Исте највећим својим делом представљају део асфалтираног коловоза Улице ..., са инфраструктуром, што се може сматрати депоседовањем. Тржишна вредност предметних парцела је 14.366,90 динара/м². Укупна вредност земљишта које је приведено намени, а односи се на обе катастарске парцеле износи 19.337.847,40 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у смислу одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода усвојили тужбени захтев, утврдили да је тужени стекао право јавне својине на предметним парцелама и туженог обавезали да тужили исплати новчану накнаду за предметне катастарске парцеле, будући да су исте приведене намени, те налазећи да се тужила не може користити својим својинским овлашћењем на наведеним катастарским парцелама због извршене фактичке експропријације земљишта.

Неосновани су наводи и разлози ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тач. 6. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009...9/20), који је био снази у време усвајања Плана генералне регулације насељеног места Ветерник („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 27/15...9/20) прописано је да површина јавне намене јесте простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.).

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11 и 153/20), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго), а ставом 10. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају спорно земљиште, означено као кат. парц. број .. површине 1361м² и .. површине 14м² планским актом предвиђено је за јавну намену. Према Информацији о локацији Градске управе за урбанизам и грађевинске послове Нови Сад број V-353-852/21 од 01.10.2021. године, која је урађена на основу Плана генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист града Новог Сада“ бр. 27/15...9/20) предметне катастарске парцеле су у целости планиране за површину јавне намене - делове регулација саобраћајница. Предмете парцеле се и у природи у претежном делу – 97,94% и 92,86% користе као саобраћајна и јавна површина од стране неограниченог броја људи. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег власника и за то јој исплати одговарајућу накнаду, а упише у јавне књиге своје право својине на истом.

Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи за јавну намену, као саобраћајна и јавна површина од стране неограниченог броја људи и на тај начин извршена тзв. фактичка експропријација, која и настаје када се на земљишту граде добра у општој употреби, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, то је по оцени Врховног суда правилан

закључак нижестепених судова да, када је земљиште фактички приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужила као дотадашњи власник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужилји је тиме повређено право на имовину, па зато има право на тражену накнаду за фактички одузету имовину. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су туженог обавезали да тужилји исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта (у висини одмереној према тржишној вредности утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака), сходно члану 42. Закона о експропријацији.

Код утврђења да се предметне катастарске парцеле фактички користе за јавну намену, као саобраћајна и јавна површина од стране неограниченог броја људи, тј. као јавно добро у општој употреби и у својини је јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, тужени је у обавези да тужилји исплати одговарајућу новчану накнаду. Зато су без утицаја ревизијски наводи да је у питању само доношење планског акта који не значи да је извршено депоседирање права власништва.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, али налази да исти нису од посебног значаја за доношење другачије одлуке.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић